

§ 91 Region Västerbotten - Delårsrapport per april 2025
RS 352-2025**Sammanfattning**

Det här är regionstyrelsens första uppföljningsrapport till regionfullmäktige för året. Rapporten redogör för viktiga händelser som påverkat Region Västerbottens ansvar och ekonomi under perioden. Delårsrapporten för januari-april 2025 är upprättad enligt kommunallagen och rekommendationer från rådet för kommunal redovisning.

I den här delårsrapporten redogör regionstyrelsen för ekonomiskt resultat och ställning men följer inte upp målen i regionplanen, så ingen bedömning av ekonomisk hushållning görs. Rubriken Väsentliga personalförhållanden beskriver bemanningsutmaningar och förutsättningar.

- Periodens resultat är minus 724 miljoner kronor.
- Periodens budgetavvikelse är minus 582 miljoner kronor.
- Årsprognosen är ett budgetunderskott vid årets slut på 956 miljoner kronor.
- Prognostiserat balanskravsresultat för 2025 är negativt med 353 miljoner kronor.
(Regionens negativa balanskravsresultat på 239 miljoner kronor ska vara återställd senast 2026).

Under rubriken Driftredovisning presenteras nämndernas resultat jämfört med den budget som regionfullmäktige har fastställt för den löpande verksamheten. Den är utformad för att möta fullmäktiges behov av insyn och ansvarsutkrävande av styrelser och nämnder. Regionstyrelsen och nämnderna visar tillsammans ett budgetunderskott på 221 miljoner kronor för perioden. Prognosen visar ett budgetunderskott på 524 miljoner kronor.

Hälso- och sjukvårdsnämnden och regionala utvecklingsnämnden gör bedömningen att de inte kommer att kunna hålla sin budget för år 2025.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har vidtagit åtgärder för att optimera resursanvändningen och förbättra vårdens effektivitet. Åtgärder för att minska personalkostnader beslutas i juni 2025 av nämnden och förvaltningschefen.

Regionala utvecklingsnämnden hänvisar särskilt till kollektivtrafikens negativa påverkan. Åtgärder för att minska personalkostnader bereds inför överlämnande till nämnden den 18 juni 2025.

Styrelsen informerar fullmäktige om att betydande åtgärder och prioriteringar kommer att krävas för att uppnå en balanserad ekonomi.

Regionstyrelsen informerar fullmäktige om att hälso- och sjukvårdsnämnden och regionala utvecklingsnämnden bedömer att de inte kommer att uppnå en balanserad budget vid årets slut. Med utgångspunkt i kommunallagen och god ekonomisk hushållning behöver hälso- och sjukvårdsnämnden och regionala utvecklingsnämnden göra fortsatta prioriteringar samt genomföra omställningsarbetet.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar

Delårsrapport, per april 2025 fastställs.

Regionstyrelsen föreslår att regionfullmäktige beslutar

Delårsrapport, per april 2025 godkänns.

Förslag till beslut under sammanträdet

Nicklas Sandström (M), Åsa Ågren Wikström (M), Anton Bergström Nord (M), Ewa-May Karlsson (C), Hans-Inge Smetana (KD) och Maria Lundqvist Brömster (L) yrkar nedanstående förslag till regionfullmäktige.

- Att regionstyrelsen får i uppdrag att i samverkan med nämnderna skyndsamt ta fram en budgetprocess som avspeglar verksamheternas uppdrag, budget, behov, horisontella samt vertikala prioriteringar som harmoniserar med beprövad erfarenhet och eventuella vårdprogram.
- Att regionstyrelsen och nämnderna får i uppdrag att säkerställa att budgetunderlag håller en tillräcklig kvalitet. Det bör bland annat finnas dokumenterade riskanalyser som visar att förslag på budgetar och åtgärder är möjliga att genomföra.
- Att regionstyrelsen och nämnderna får i uppdrag säkerställa att verksamheterna samt fackförbund blir delaktiga i beredningen av budgetar, sparförslag samt i arbetet med att föreslå prioriteringar.
- Att fullmäktige uppdrar till samtliga driftsnämnder att genomföra ytterligare kostnadsreducerande åtgärder kopplat till administrativa tjänster inom regionen.
- Att regionstyrelsen och nämnderna får i uppdrag att göra ett omtag med arbetet kring att nå en ekonomi i balans genom att fokus riktas på analys och åtgärd per förvaltning och vilka kostnadsposter som har stora budgetavvikelser.
- Att regionstyrelsen och nämnderna får i uppdrag att arbeta fram, utöver de tidigare fullmäktigeuppdragen, ytterligare nödvändiga kostnadsreducerande åtgärder.
- Att regionstyrelsen får i uppdrag att i samverkan med nämnderna arbeta fram processstöd så att verksamheten kan genomföra horisontella prioriteringar som leder fram till skäliga utbudsbegränsningar.
- Att hälso- och sjukvårdsnämnden får i uppdrag att skyndsamt stärka arbetet för att stärka universitetssjukvården.
- Att regionstyrelsen reviderar sina riktlinjer för upptagandet av nya lån så att alla nya lån kräver politiska beslut samt åtföljs med en långsiktig plan hur de ska kunna betalas tillbaka.

Beslutsgång

Ordförande ställer förslagen mot varandra och finner att regionstyrelsen beslutar enligt upprättat förslag till beslut.

Beslut

Regionstyrelsen beslutar

Delårsrapport, per april 2025 fastställs.

Regionstyrelsen föreslår att regionfullmäktige beslutar

Delårsrapport, per april 2025 godkänns.

Reservationer

Nicklas Sandström (M), Åsa Ågren Wikström (M), Anton Bergström Nord (M), Ewa-May Karlsson (C), Hans-Inge Smetana (KD) och Maria Lundqvist Brömster (L) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag och nedanstående motivering.

Region Västerbotten befinner sig i en djup självskapad vårdkris som påverkar såväl patienter som personal. Grundorsaken är den svaga politiska styrning som sker av regionen. År efter år läggs budgetar som inte håller ihop, och besluten som fattas saknar reell genomförandekraft. I stället för att ta itu med de grundläggande problemen skjuts de framför oss i en region där varje ny rapport visar att gapet mellan intention och verklighet bara växer.

Prognosen för 2025 visar på ett underskott på nära en miljard, och balanskravsresultatet återigen är negativt med totalt 353 mkr. Löftet till regionfullmäktige var att balanskravsresultatet ska påbörja att återställas, inte att det ska växa ytterligare. Samtidigt fortsätter låneskulden att växa, med en prognos på uppemot fem miljarder i nya lån inom de kommande åren. Att finansiera driften med framtida generationers skattepengar är varken ansvarsfullt eller långsiktigt.

När revisorerna konstaterar att endast en tredjedel av beslutade åtgärder inom hälso- och sjukvården faktiskt genomförts, blir det tydligt att det politiska ledarskapet misslyckats med att säkerställa verkställighet, uppföljning och effekt. Det handlar inte enbart om ekonomi, det handlar om ledarskapets kärnuppgift att styra en komplex verksamhet mot långsiktiga mål, att skapa förutsättningar för genomförande och att ta ansvar när målen inte uppnås.

Trots ökade skatteintäkter och höga statsbidrag blir resultaten sämre, vårdköerna längre och arbetsmiljön alltmer ohållbar. Att universitetssjukhuset i Umeå med nöd och näppe klarade kraven för att behålla sin status är ett symptom på att kärnuppgiften i vården riskerar att undermineras. Det går om inte annat att se på vårdgolvet med överbeläggningar och en belägningsgrad som på många kliniker är över 100%. Det skapar en ohållbar situation för vårdpersonalen. Väntetiderna till vård är fortsatt de längsta i landet.

Det är inte enskilda tjänstemän som bär ansvaret för dagens situation. Det är en följd av ett politiskt ledarskap som under årtionden valt att blunda för utvecklingen. Den socialdemokratiskt ledda majoriteten har år efter år duckat de svåra besluten, väjt undan för tydliga prioriteringar och istället byggt en förvaltningskultur där styrning reducerats till dokument och visioner utan förankring i verksamheten. När budgetdisciplin saknas, när mål saknar koppling till effekt, och när kostnadsökningar besvaras med nya lån då vittrar styrningen sönder.

Det är därför avgörande att regionen nu gör ett omtag, inte bara i siffror, utan i hela sättet att styra och leda. Beslutsmandat måste kopplas till ansvar. Verksamheter som håller budget och visar resultat måste få fortsatt förtroende och utrymme att utvecklas.

Det måste göras tydligt att den som tar ansvar också får det att märkas. Och där ansvar brister måste det också få konsekvenser.

Det är inte längre möjligt att fortsätta hoppas på att problemen ska försvinna av sig själv. Västerbotten behöver ett ledarskap som vågar stå upp för tydliga mål, som ärligt kommunicerar verkligheten och som driver igenom nödvändiga förändringar. Att fortsätta på den inslagna vägen innebär att riskera både den medicinska kvaliteten, personalens arbetsmiljö och regionens långsiktiga ekonomiska stabilitet.

Sammanfattningsvis måste Region Västerbotten ompröva sitt politiska ledarskap och fokusera på att skapa en långsiktig och hållbar ekonomisk plan. Detta arbete kan inte skjutas upp till nästa budget utan måste påbörjas omedelbart. Prioriteringar måste omprövas, och åtgärder måste vidtas för att säkerställa att invånarna i länet får tillgång till den vård de behöver utan att riskera regionens ekonomiska stabilitet på lång sikt. Den vårdkris som råder i Västerbotten är orsakad av ett långvarigt och varaktigt styre och kan inte skyllas på någon annan eller att regionen blivit ett offer för omständigheterna.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse - Region Västerbotten. Delårsrapport 1, per april 2025
- Region Västerbotten. Delårsrapport 1, per april 2025
- Delårsrapport april 2025 - Gemensam måltidsnämnd; protokollsutdrag, tjänsteskrivelse och rapport
- Patientnämndens delårsrapport 1 per april 2025
- Folkhögskolestyrelsens delårsrapport 1, per april 2025
- §62 RUN Delårsrapport per april 2025 - Regionala utvecklingsnämnden
- Delårsrapport per april 2025 - Regionala utvecklingsnämnden
- §109 HSN Skrivelse till regionfullmäktige i samband med fastställande av delårsrapport per april 2025 - Hälso- och sjukvårdsnämnden
- Delårsrapport per april 2025, Hälso- och sjukvårdsnämnden